

Laidiens: **30.06.2015., Nr. 125**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/125.16**

Ministru kabineta noteikumi Nr.341

Rīgā 2015.gada 30.jūnijā (prot. Nr.30 54.§)

Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 242-15 "Dabsgāzes ārējo gāzesvadu sistēma"

*Izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma
5.panta pirmās daļas 3.punktu*

1. Noteikumi apstiprina Latvijas būvnormatīvu LBN 242-15 "Dabsgāzes ārējo gāzesvadu sistēma" (turpmāk – Latvijas būvnormatīvs LBN 242-15).
2. Ekonomikas ministrija iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.
3. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē tīmekļvietnē www.lvs.lv to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus piemēro Latvijas būvnormatīva LBN 242-15 izpildei.
4. Būvprojekti, kuri noteiktā kārtībā izstrādāti un saskaņoti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai atbilstoši attiecīgajā laikposmā piemēroto normatīvo aktu prasībām, nav jāpārstrādā atbilstoši Latvijas būvnormatīvā LBN 242-15 noteiktajām prasībām. Būvprojektus, kuri izstrādāti, pamatojoties uz plānošanas un arhitektūras uzdevumiem, kas izsniegti līdz 2014. gada 1. oktobrim, var nepārstrādāt atbilstoši šo noteikumu prasībām.

Ministru prezidente *Laimdota Straujuma*

Ekonomikas ministra vietā –
veselības ministrs *Guntis Belēvičs*

Ekonomikas ministrijas iesniegtajā redakcijā

Apstiprināts ar
Ministru kabineta
2015.gada 30.jūnija
noteikumiem Nr.341

Latvijas būvnormatīvs LBN 242-15 "Dabsgāzes ārējo gāzesvadu sistēma"

1. Vispārīgie jautājumi

1. Būvnormatīvs nosaka tehniskās prasības dabasgāzes ārējo gāzesvadu sistēmas, kā arī ārpus būvēm izvietoto gāzesvadu ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) projektēšanai, darbiem un pieņemšanai ekspluatācijā.

2. Būvnormatīvā lietoti šādi termini:

2.1. dabasgāzes ārējo gāzesvadu sistēma - (turpmāk – gāzesvadu sistēma) sadales un lietotāja gāzesvadi, noslēgierīces, iekārtas, aparātūra no pievienošanās vietas pārvades sistēmai līdz iekšējai gāzesvadu sistēmai;

2.2. dabasgāzes sadales sistēma - dabasgāzes cauruļvadu sistēma ar sistēmas iekārtām un komplektējošiem izstrādājumiem, no dabasgāzes pārvades sistēmas līdz lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežai, ar darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar);

2.3. pievads - gāzesvadu sistēmas cauruļvads ar sistēmas iekārtām no pievienojuma vietas dabasgāzes sadales sistēmas gāzesvadam līdz ievada noslēgierīcei;

2.4. ievads - gāzesvada mezgls, kas paredzēts ārējo gāzesvadu sistēmas savienošanai ar iekšējo gāzesvadu sistēmu;

2.5. būvprojekts - gāzesvadu sistēmas būvniecības iecerei nepieciešamo grafisko un teksta dokumentu kopums;

2.6. tehniskais risinājums - sertificētas personas izstrādāts nepieciešamais grafisko un teksta dokumentu kopums, kas ataino gāzesvadu sistēmas būvdarbu un remontdarbu risinājumu;

2.7. darbi - būvdarbi, kurus veic gāzesvadu sistēmas ierīkošanai (montāžai, novietošanai), pārbūvei, atjaunošanai, iekonservēšanai un nojaukšanai (demon tāžai), un remontdarbi, kurus veic gāzesvadu sistēmas drošai ekspluatācijai, avāriju novēršanai un seku likvidēšanai, kas ietver daļēju vai pilnīgu atsevišķu gāzesvadu, sistēmas iekārtu, komplektējošo izstrādājumu nomaiņu, u.c.;

2.8. apvalkcaurule - caurule, kas paredzēta gāzesvadu aizsardzībai pret ārējo slodžu iedarbību, mehāniskiem bojājumiem, klejojošām strāvām tā šķērsojuma vietās ar inženierbūvēm;

2.9. komplektējošie izstrādājumi - gāzesvadu sistēmas caurules, veidgabali, noslēgierīces, kompensatori, filtri, regulatori, apvalkcaurules, kontrolcaurulītes, kapes, kontrolmērpunkti un citi izstrādājumi;

2.10. izolējošs savienojums - savienojums, kas paredzēts cauruļvadu sistēmas elektrovadāmības pārtraukšanai;

2.11. noslēgierīce - ierīce, kas paredzēta gāzes plūsmas pārtraukšanai gāzesvadu sistēmā;

2.12. gāzes patēriņa skaitītājs - (turpmāk - PSK) skapī izvietota iekārta, kas ietver mērierīci gāzes patēriņa plūsmas tilpuma mērīšanai;

2.13. gāzes uzskaites mezgls - (turpmāk - GUM) telpā izvietota iekārta, kas ietver mērierīci gāzes patēriņa plūsmas tilpuma mērīšanai;

2.14. gāzes regulēšanas punkts - (turpmāk - GRP) iekārtu komplekss gāzesvadu sistēmā, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM;

2.15. gāzes regulēšanas mezgls - (turpmāk - GRM) iekārtu komplekss gāzesvadu sistēmā, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM, izvietots būves telpā, kurā uzstādītas iekārtas, kas patērē gāzi, vai būves telpā, kuru ar minēto telpu savieno bezdurvju aile;

- 2.16. skapjveida gāzes regulēšanas punkts - (turpmāk - SGRP) iekārtu komplekss gāzesvadu sistēmā, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM izvietots skapī un gāzes caurplūdi lielāku par $30 \text{ m}^3/\text{h}$;
- 2.17. pazemes skapjveida gāzes regulēšanas punkts - (turpmāk - PSGRP) pazemē izvietots iekārtu komplekss, kas paredzēts gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez GUM un gāzes caurplūdi lielāku par $30 \text{ m}^3/\text{h}$;
- 2.18. mājas regulators - (turpmāk - MR) iekārta, kas paredzēta gāzes spiediena regulēšanai un tā uzturēšanai noteiktajās robežās neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez gāzes skaitītāja, izvietota skapī ar gāzes caurplūdi līdz $30 \text{ m}^3/\text{h}$ (ieskaitot);
- 2.19. mājas stabilizators - (turpmāk - MS) iekārta, kas paredzēta automātiskai gāzes spiediena uzturēšanai sistēmā neatkarīgi no gāzes patēriņa svārstībām, ar vai bez gāzes skaitītāja;
- 2.20. gāzes regulēšanas iekārtas - kopējs nosaukums dabasgāzes spiediena regulēšanas iekārtām - GRP, SGRP, PSGRP, GRM, MR un MS;
- 2.21. gāzes uzskaites iekārtas - kopējs nosaukums PSK un GUM;
- 2.22. elektroķīmiskās aizsardzības iekārtas - iekārtas, ar kuru pielietošanu tiek panākta pazemes tērauda gāzesvada korozijas potenciāla elektriskā kontrole, pretkorozijas aizsardzības nodrošināšanai;
- 2.23. sistēmas iekārtas - gāzesvadu sistēmas regulēšanas, uzskaites, katodaizsardzības, zibensaizsardzības, telemetrijas, mērīšanas, kā arī citas tehnoloģiskās iekārtas, kas izvietotas gāzesvadu sistēmā;
- 2.24. atļautais maksimālais dabasgāzes patēriņš stundā – lielākais dabasgāzes daudzums, ko lietotājs drīkst izmantot saskaņā ar sadales sistēmas operatora un lietotāja noslēgto līgumu;
- 2.25. izpūšana - process, kurā izvada gaisu vai inerto gāzi no gāzesvadu sistēmas, lai to aizstātu ar gāzi vai pretējs process;
- 2.26. kombinētā pārbaude - procedūra, kurā nosaka, vai gāzesvadu sistēma atbilst mehāniskās stiprības un hermētiskuma prasībām;
- 2.27. hermētiskuma pārbaude - procedūra, kurā nosaka, vai dabasgāzes gāzesvadu sistēma atbilst hermētiskuma prasībām;
- 2.28. maksimālais darba spiediens - maksimālais spiediens, ar kādu gāzesvadu sistēmu var pastāvīgi darbināt normālos darba apstākļos, ja nav ierīču darba režīma un gāzes plūsmas traucējumu;
- 2.29. stiprības pārbaude - procedūra, ar kuru nosaka, vai gāzesvadu sistēma atbilst mehāniskās stiprības prasībām;
- 2.30. pārbaudes spiediens - spiediens gāzesvadu sistēmā tās hermētiskuma un stiprības pārbaudes laikā;
- 2.31. spiediens - manometriskais spiediens, kas mērīts statiskā gāzes stāvoklī.
3. Gāzesvadu sistēmas projektēšanai, darbiem un pieņemšanai ekspluatācijā piemēro spēkā esošos normatīvos aktus, kā arī Latvijas nacionālo standartu (turpmāk - LVS) prasības, Latvijas nacionālo standartu statusā adaptēto starptautisko un citu standartizāciju organizāciju standartu prasības, un standartus, kurus tīmekļa vietnē www.lvs.lv ir publicējusi nacionālā standartizācijas institūcija, tajā skaitā:
- 3.1. LVS 417:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas. Ārējie gāzesvadi un regulēšanas iekārtas. Projektēšana." (turpmāk – LVS 417);

- 3.2. LVS 418:2010 "Gāzapgādes sistēmas. Ārējie gāzesvadi. Būvdarbi.";
- 3.3. LVS 419:2010 "Iekšējie gāzesvadi. Ierīkošana";
- 3.4. LVS 420:2010/AC:2014 "Gāzes iekārtas. Gāzes aparātu uzstādīšanas noteikumi";
- 3.5. LVS 421:2010/A1:2013 "Gāzes sadales un lietotāja sistēmas. Papildprasības polietilēna gāzesvadu projektēšanā, būvniecībā un remontā" (turpmāk – LVS 421);
- 3.6. LVS 423:2002/A1:2009 "Vispārīgās prasības tērauda pazemes gāzesvadu korozijaizsardzībai" (turpmāk - LVS 423);
- 3.7. LVS 445:2011 "Dabaszgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabaszgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope";
- 3.8. LVS 459:2014 "Dabaszgāze. Gāzu īpašības, parametri, kvalitātes novērtēšana";
- 3.9. LVS 460:2014 "No atjaunojamiem energoresursiem iegūto gāzu izmantošana dabaszgāzes pārvades sistēmā";
- 3.10. LVS EN 1127-1 "Sprādzienbīstama vide. Sprādziena novēršana un aizsardzība. 1.daļa: Pamatnorādījumi un metodoloģija";
- 3.11. LVS EN 10288:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Ekstrudēti divkārtu ārējie polietilēnpārklājumi";
- 3.12. LVS EN 10289:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Šķidrā veidā uzklātu epoksīdsveķu un epoksīdmodificētu materiālu ārējie pārklājumi";
- 3.13. LVS EN 10290:2003 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Šķidrā veidā uzklātu poliuretāna un poliuretānmodificētu materiālu ārējie pārklājumi";
- 3.14. LVS EN 10300:2006 "Tērauda caurules un veidgabali zemē un ūdenī iebūvētiem cauruļvadiem. Karsti klājamie bitumena ārējā pārklājuma materiāli";
- 3.15. LVS EN 12007-2:2012 "Gāzes infrastruktūra. Cauruļvadi ar maksimālo pieļaujamo darba spiedienu līdz 16 bar ieskaitot. – 2.daļa: Īpašās funkcionālās prasības polietilēnam (MOP) līdz 10 bar ieskaitot" (turpmāk - LVS EN 12007-2);
- 3.16. LVS EN 12068:2001 "Katodaizsardzība - Ārējie organiskie pārklājumi pazemes vai zemūdens tērauda cauruļvadu korozijaizsardzībai un katodaizsardzībai - Lentas un sarūkošie materiāli.";
- 3.17. LVS ISO 12176-1:2013 "Plastmasas caurules un veidgabali. Iekārta polietilēna cauruļsistēmu savienošanai ar kausēšanu. 1.daļa: Sadurmetināšana" un standartam LVS ISO 12176-2 "Plastmasas caurules un veidgabali. Iekārta polietilēna cauruļsistēmu savienošanai ar kausēšanu. 2. daļa: Metināšana ar elektrozvāvē" (turpmāk - LVS ISO 12176-1);
- 3.18. LVS EN 12327:2012 "Gāzes infrastruktūra. Spiediena pārbaude, pieņemšana ekspluatācijā un ekspluatācijas pārtraukšanas kārtība. Funkcionālās prasības" (turpmāk - LVS EN 12327);
- 3.19. LVS EN 12732+A1:2014 "Gāzes infrastruktūra. Tērauda cauruļvadu metināšana. Funkcionālās prasības" (turpmāk - LVS EN 12732);
- 3.20. LVS EN 12954:2001 "Pazemes vai zemūdens metāla konstrukciju katodaizsardzība. Vispārējie principi un cauruļu pielietojums";

3.21. LVS EN ISO 14731:2008 "Metināšanas darbu uzraudzība. Uzdevumi, atbildība" (turpmāk - LVS EN ISO 14731);

3.22. LVS EN ISO 17637:2011 "Metināto šuvju nesagraujošā testēšana. Vizuālā pārbaude kausēšanas metināšanas savienojumiem" (turpmāk - LVS EN ISO 17637);

3.23. LVS EN ISO 21809-1:2011 "Naftas un dabasgāzes rūpniecība. Cauruļtransporta sistēmās pazemē vai zem ūdens lietojamu cauruļvadu ārējie pārklājumi. 1. daļa. Poliolefīna pārklājumi (trīs kārtu polietilēna (PE) un trīs kārtu polipropilēna (PP))";

3.24. LVS EN 60079 sērijas standarti par elektroierīcēm spārdzienbīstamu gāzu vidē– turpmāk saistošie standarti.

4. Projektējot gāzesvadu sistēmu vai izstrādājot tehniskos risinājumus, jānodrošina būvprojekta vai tehniskā risinājuma izstrāde vispārīgajos un speciālajos būvnoteikumos un citos saistošajos normatīvajos aktos noteiktā apjomā, kā arī ievērojot standartu, kurus tīmekļa vietnē www.lvs.lv ir publicējusi nacionālā standartizācijas institūcija., prasības.

5. Gāzesvadu sistēmu projektē, darbus veic un nodod ekspluatācijā tā, lai nodrošinātu tās drošu un nepārtrauktu apgādi ar dabasgāzi, energoefektīvu un inženiertehniskās kvalitātes principiem atbilstošu lietošanu visā tās ekspluatācijas laikā, kā arī nodrošinot atbilstību būvei izvirzāmajām būtiskajām prasībām.

6. Ja nav iespējams ievērot šajā būvnormatīvā un saistošajos normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus, atkāpes no tām pieļaujamas, ar nosacījumu, ka tiek pamatots, kāpēc nav izmantots paredzētais risinājums un ka alternatīvos risinājumos tiek ievēroti šādi nosacījumi:

6.1. iespējams nodrošināt būvprojekta vai tehniskā risinājuma atbilstību šajā būvnormatīvā un saistošajos standartos noteiktajiem pamatprincipiem, Būvniecības likuma un citu normatīvo aktu prasībām;

6.2. attiecīgajos speciālajos būvnoteikumos noteiktajā kārtībā būvprojekts vai tehniskais risinājums ir saskaņots ar dabasgāzes sadales sistēmas operatoru un tehnisko noteikumu izsniedzējiem.

7. Gāzes sadales sistēmas projektē, pamatojoties uz gāzapgādes plānojumam (shēmām) un teritorijas attīstības plānojamu, ņemot vērā LVS 417 noteiktās prasības.

8. Sistēmas iekārtām, kas uzstādītas GRP, SGRP, PSGRP, MS un MR gāzes regulēšanas iekārtās jāatbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par sprādzienbīstamā vidē lietojamām iekārtām un aizsargsistēmām.

9. Gāzesvadu noslēgierīču, regulēšanas ierīču un citu izpildmehānismu elektropiedziņai jābūt sprādziendrošai atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par iekārtu elektrodrošību, elektromagnētisko saderību un sprādzienbīstamā vidē lietojamām iekārtām un aizsargsistēmām.

10. Dabasgāzes sadales sistēmas operators tehniskajos noteikumos un tehniskajā risinājumā nosaka telemehānikas un telemetrijas iekārtu nepieciešamību gāzesvadu sistēmā.

11. Gāzesvadu sistēmas gāzesvadu diametru nosaka hidrauliskajā aprēķinā, saskaņā ar LVS 417 noteiktajām prasībām, ar noteikumu, ka pie atļautā maksimālā gāzes patēriņa stundā tiek nodrošināta visu lietotāju nepārtraukta apgāde ar dabasgāzi.

12. Gadījumos, kad gāzapgāde ir ar dabasgāzi un plānota pāreja uz apgādi ar sašķidrināto naftas gāzi, gāzes vadu sistēma jāprojektē tā, lai to būtu iespējams vēlāk izmantot sašķidrinātai naftas gāzei, Atbilstoši Latvijas būvnormatīvam LBN 243 - 15 "Sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma" prasībām

13. Atkarībā no gāzes spiediena gāzesvadu sistēmā ir šādas spiedienu kategorijas:

--	--	--